

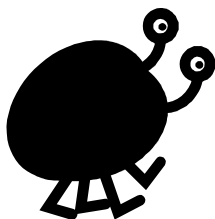
Els petits més grans

Les faules de l'equilibri

Dossier pedagògic

Continguts: **Ambidees. Solucions ambientals i Artristras Teatre**

Disseny: **Ambidees. Solucions ambientals**

Fotos portada i dossier: **Robert Ramos (foto@ramos.cat)**

1. Presentació del projecte	4
2. Orientacions pedagògiques i relacions curriculars	6
2.1 Marc pedagògic global	6
2.1.1 Nivell educatiu	6
2.1.2 Competència global que es vol ajudar a desenvolupar en l'alumnat	6
2.1.3 Context d'aprenentatge	6
2.1.4 Context d'aplicació	6
2.1.5 Àrea bàsica curricular que es treballa	6
2.1.6 Altres àrees curriculars que es treballen	6
2.1.7 Durada	6
2.1.8 Àmbit de treball	6
2.2 Aspectes clau per al desenvolupament pedagògic	7
2.2.1 Objectius de l'aprenentatge	7
2.2.2 Competències treballades	7
2.3 Continguts	8
2.3.1 De l'àrea de descoberta de l'entorn	8
2.3.2 De l'àrea de descoberta d'un mateix i dels altres	9
2.3.3 De l'àrea de comunicació i llenguatges	10
3. Desenvolupament de l'activitat	11
3.1 Estructura i funcionament de l'activitat	11
3.1.1 Actors implicats en l'activitat	11
3.1.2 Recomanacions abans de l'assistència a l'activitat	11
3.1.3 Introducció del tema a la classe	12
3.1.4 Recomanacions després de l'assistència a l'activitat	12
4. Fitxa d'avaluació de l'activitat	13
5. Recursos bibliogràfics i a internet	15

Presentació

Els petits més grans són un seguit de narracions que volen explicar-nos la història no només de les criatures que hi apareixen, sinó que narra d'una manera amena i veraç la vida d'alguns insectes i la seva funció com a parts integrants d'un entorn més complex que compta amb la seva acció per assolir l'equilibri.

Totes les plantes, minerals i animals que hi ha a la Terra tenen una raó de ser. La curiositat i observació de la flora i la fauna ens porta a fer-nos preguntes del perquè existeixen, què fan, com es relacionen... Però quan observem les coses més petites és quan se'ns escapen més detalls i ens fem les preguntes més senzilles com ara:

“Perquè existeix el pugó?”

Aquest ha estat el començament del projecte d'un seguit de narracions curtes amb titelles, actors i objectes animats amb la finalitat de donar una resposta divertida, tot divulgant la relació entre els insectes, protagonistes d'aquestes històries, així com de la necessitat de la convivència i coexistència d'aquests animalons amb les persones.

Aquest projecte neix fruit de la inquietud artística d'*Artristras* i la necessitat pedagògica d'*Ambidees. Solucions ambientals*, per a explicar la importància dels cicles de la vida i l'equilibri. De la mà d'unes petites grans criatures coneixerem i respectarem el meravellós món dels insectes, éssers sovint infravalorats i rebutjats socialment, tot apropant-nos a la idea arcaica però ahora extremadament vigent que tot sistema que vulgui perdurar en el temps ha d'estar en equilibri.

“L'objectiu principal és donar a conèixer el món dels insectes i entendre la relació entre ells i el medi que ens envolta”

Aquestes històries ens ajudaran a que les nenes i nens tinguin curiositat per observar i explorar l'entorn natural, amb respecte, apropant-los a un món un pèl desconegut com és el món dels insectes.

Mentre identifiquen elements de l'entorn tan bàsics com les plantes i els insectes, els infants descobreixen el valor de l'empatia, ja que molt sovint els protagonistes de les històries interactuaran amb ells, motivant-los a fer front a diverses problemàtiques i a actuar-hi en conseqüència.

“La relació entre insectes i aquests amb l'entorn com a eina educativa”

El fet que els protagonistes siguin insectes amb “qualitats” humanes ens ajuda a posar de manifest la convivència, en un mateix hàbitat, de criatures i costums ben diversos, que interactuen entre sí normalment i respectuosa.

2. Orientacions pedagògiques i relacions curriculars

La proposta didàctica que teniu a les mans es basa en els requisits que es demanen en una activitat de descoberta de l'entorn, i en el seu plantejament permet contribuir al desenvolupament de les competències bàsiques dels alumnes tant incidint en les competències bàsiques transversals com en els continguts de diferents àrees del currículum del segon cicle de l'educació infantil.

L'objectiu d'aquest apartat és aportar al mestre o la mestra totes les orientacions necessàries per poder integrar l'activitat en el context de l'aula de manera que pugui contribuir a l'assoliment de les fites fixades en el nou currículum escolar.

2.1 Marc pedagògic global

2.1.1 Nivell educatiu

Segon cicle de l'educació infantil.

2.1.2 Competència global que es vol ajudar a desenvolupar en l'alumnat

Pretén augmentar, millorar i consolidar els coneixements del món dels insectes, introduint conceptes de la biologia d'aquests animals tot jugant amb la quotidianitat d'aquests.

2.1.3 Context d'aprenentatge

Espais quotidians d'interacció amb l'entorn natural.

2.1.4 Context d'aplicació

Personal i local de respecte al medi natural.

2.1.5 Àrea bàsica curricular que es treballa

Descoberta de l'entorn.

2.1.6 Altres àrees curriculars que es treballen

Descoberta d'un mateix i dels altres, Comunicació i llenguatges.

2.1.7 Durada

L'espectacle en sí té una durada d'uns 45 minuts. Tot i que aquest pot complementar-se, posteriorment o anterior, amb un taller de 2 hores de creació d'insectes.

2.1.8 Àmbit de treball

La totalitat de l'activitat es durà a terme en el propi centre educatiu.

2.2 Aspectes clau per al desenvolupament pedagògic

2.2.1 Objectius de l'aprenentatge

- Construir un coneixement general sobre el món dels insectes, però fent especial esment a conceptes de la biologia dels insectes (antenes, potes, pol·linització, metamorfosi...)
- Afrontar una activitat educativa amb motivació i interès durant un període de temps determinat.
- Apropar el món dels insectes a la mainada.
- Treballar conceptes relacionats amb el currículum de segon cicle d'educació infantil com ara: tardor, primavera, estiu, hivern /trista, contenta / dins, fora...

2.2.2 Competències treballades

El desenvolupament d'aquesta activitat contribueix a treballar les diferents dimensions de les capacitats que els i les infants han d'anar assumint al llarg del cicle.

Aprendre a ser i actuar d'una manera cada vegada més autònoma.

Es contribueix a adquirir hàbits responsables així com eines per al treball de l'educació de les emocions.

Aprendre a pensar i comunicar.

Es contribueix a gestionar informació provinent de diferents fonts i suports i ser conscients dels aprenentatges propis.

Aprendre a descobrir i tenir iniciativa.

Es contribueix a observar l'entorn natural amb una actitud de curiositat i respecte.

Aprendre a conviure i habitar el món.

Es contribueix a la gestió positiva dels conflictes i l'empatia vers els altres.

2.3 Continguts

En aquest apartat fem referència als coneixements conceptuals, de procediments i actitudinals corresponents al segon cicle d'educació infantil que es treballen més específicament en el desenvolupament de l'activitat, com també en les activitats complementàries que es proposen.

2.3.1 De l'àrea de descoberta de l'entorn

Exploració de l'entorn

- Observació i identificació de diferents elements de l'entorn: materials, objectes, animals, plantes, paisatges.
- Observació i identificació de qualitats d'elements de l'entorn.
- Observació i identificació de fenòmens naturals: dia, nit, sol, pluja, núvols, vent, entre altres, i valoració de la seva incidència en la vida quotidiana.
- Respecte pels elements de l'entorn natural i social i participació en actuacions per a la conservació del medi.

Experimentació i interpretació

- Observació i reconeixement de semblances i diferències en organismes, objectes i materials: color, grandària, mida, plasticitat, utilitat, sensacions i altres propietats.
- Observació de característiques i comportaments d'alguns animals i plantes en contextos diversos: com són, com s'alimenten, on viuen, com es relacionen.
- Reconeixement dels canvis que es produeixen en animals i plantes en el decurs del seu desenvolupament, interpretant les primeres nocions d'ésser viu i cicle.
- Curiositat i iniciativa per la descoberta, per fer-se preguntes, cercar informació de diferents fonts, compartir-la amb els companys i companyes de classe, i organitzar-la en els diferents models.
- Verbalització dels processos i dels resultats, evocant l'experiència realitzada i valorant les aportacions dels altres.

Raonament i representació

- Reconeixement de seqüències i ordenació temporal de fets i activitats de la vida quotidiana. Identificació de sèries i predicció de la seva continuïtat.
- Situació dels objectes en l'espai, reconeixent la posició que ocupen i la distància respecte d'un punt determinat. Orientació en espais habituals de l'habitatge, l'escola i d'entorns coneguts, fent ús de la memòria espacial.
- Identificació d'alguns canvis en la vida quotidiana i els costums en el pas del temps i en situacions properes. Consciència del pas del temps, els dies, les setmanes, els mesos i les estacions. Ús del calendari.
- Identificació de canvis que es produeixen en l'entorn i en el temps, establint relacions causa-efecte.

2.3.2 De l'àrea de descoberta d'un mateix i dels altres

Autoconeixement i gestió de les emocions

- Actitud optimista, esforç i iniciativa per anar resolent situacions de dificultat: físiques, emocionals, relacionals i intel·lectuals; comptant amb l'ajut de les persones adultes o els iguals.

- Identificació de les emocions bàsiques: amor, alegria, tristesa, enuig i por a partir de les pròpies vivències. Associació amb causes i conseqüències. Relació entre coneixement i acció.

Joc i moviment

Experimentació i interpretació de sensacions i significats referits a l'espai: dins-fora, davant-darrere, segur-perillós, entre altres, i referits al temps: ritme, ordre, durada, simultaneïtat, espera.

Relacions afectives i comunicatives

- Interès i confiança per acostar-se afectivament a les emocions de les altres persones. Sensibilitat i percepció de les necessitats i els desitjos dels altres amb progressiva actitud d'ajuda i de col·laboració.

- Disposició a la resolució de conflictes mitjançant el diàleg, a l'assumpció de responsabilitats i a la flexibilització d'actituds personals per trobar punts de coincidència amb els altres i arribar a acords.

Autonomia personal i relacional

- Exercitació progressiva d'hàbits que afavoreixin la relació amb els altres: cura, atenció, escolta, diàleg i respecte.

- Iniciativa per fer propostes, comunicar experiències i participar activament en la presa de decisions.

- Seguretat i confiança en les pròpies possibilitats d'aprenentatge i satisfacció pels progressos assolits.

2.3.3 De l'àrea de comunicació i llenguatges

Observar, escoltar i experimentar

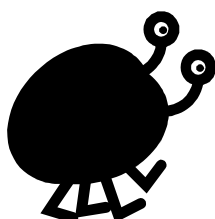
- Sensibilitat i interès per l'escolta, l'observació i l'exploració de les possibilitats sonores, simbòliques, cinètiques i plàstiques d'elements de l'entorn.
- Participació i escolta activa en situacions habituals de comunicació, com ara converses, contextos de joc, activitats de la vida quotidiana i activitats relacionades amb la cultura.
- Ús d'estratègies per comprendre els altres quan s'expressen verbalment, adoptant una actitud positiva i de respecte envers les llengües.
- Comprensió del llenguatge no verbal com a expressió de les emocions.
- Curiositat, interès i gaudi davant les creacions musicals, visuals, literàries, audiovisuals, plàstiques, obres escèniques, usant estratègies per escoltar, mirar i llegir.
- Escolta i comprensió de narracions, contes, cançons, llegendes, poesies, endevinalles i dites, tradicionals i contemporànies, com a font de plaer i d'aprenentatge.

Parlar, expressar i comunicar

- Gust per participar en les converses amb l'ús progressiu de les normes que regeixen els intercanvis lingüístics: torns de parla, atenció, manteniment i canvi de tema, adequació al context, i de les formes establertes socialment per iniciar, mantenir i finalitzar les converses.
- Participació en converses sobre diferents temes, tot compartint les descobertes, hipòtesis, desitjos, sentiments i emocions, aprenent a contrastar i a incorporar les aportacions dels altres.
- Ús de la llengua per mostrar acords i desacords i resoldre conflictes de manera apropiada i assertiva.

Interpretar, representar i crear

- Utilització de la intuïció, la improvisació, la fantasia i la creativitat tant en l'observació i l'escolta com en els processos creatius artístics.
- Adquisició d'actituds i habilitats necessàries per posicionar-se com a intèrpret, oient, compositor o director: escoltar, observar, interpretar i crear.
- Ús de procediments, com ara preguntar, negociar, predir, planificar, raonar, simular.

3. Desenvolupament de l'activitat

3.1 Estructura i funcionament de l'activitat

Us expliquem a continuació quin és el procés que cal seguir per portar a terme l'activitat. A més, s'hi aporten suggeriments i recomanacions amb l'objectiu de dinamitzar i aprofitar al màxim aquest procés i fer-lo més enriquidor des del punt de vista educatiu, tot incentivant la curiositat i l'interès de l'alumnat.

3.1.1 Actors implicats en l'activitat

Alumnes

L'alumnat és el veritable protagonista i destinatari de l'activitat.

El centre educatiu

El centre educatiu que decideix participar en l'activitat.

L'actor i l'actriu: Artristras Teatre

L'actor i l'actriu són les persones que actuen en l'espectacle.

3.1.2 Recomanacions abans de l'assistència a l'activitat

- És interessant que facin l'activitat totes les classes de 2n cicle d'educació infantil de la vostra escola, conjuntament.
- Cal comunicar al claustre que es porta a terme aquesta activitat.
- S'ha de llegir detingudament el dossier per als i les mestres i planificar amb la resta de companys i companyes la realització de l'activitat, tenint en compte els punts següents:
- La durada prevista i l'horari de treball.
- La implicació de les famílies. Es podria redactar una carta informativa explicant-los que s'inicia aquesta activitat i que es necessitarà la seva participació i implicació.
- Cal considerar l'encaix en el desenvolupament del currículum.

3.1.3 Introducció del tema a la classe

Podem plantejar preguntes als alumnes per saber quins coneixements inicials tenen sobre el tema o bé per relacionar-lo amb altres activitats o projectes ja realitzats al centre o que s'estiguin portant a terme. El mestre o la mestra pot utilitzar com a referència la informació del punt 2 d'aquest dossier i la informació addicional que pot trobar a diferents webs de l'apartat recursos.

Exemples de preguntes:

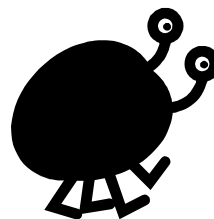
- Què és un insecte?
- Què en sabeu de la formiga/marieta/abella/escarabat/...?
- Quantes potes té una formiga/marieta/abella/escarabat/...?
- Quantes antenes té una formiga/marieta/abella/escarabat/...?
- ...

3.1.4 Recomanacions després de l'assistència a l'activitat

Igual que haurem fet amb la introducció del tema a classe, serà un bon moment per preguntar i comentar altres aspectes treballats a l'espectacle. El mestre o la mestra pot utilitzar com a referència el vídeo penjat al web (www.artristras.com/artristras/espectacle_petits.html) així com la informació addicional que pot trobar a diferents webs de l'apartat recursos.

Exemples de preguntes:

- Quantes potes té una formiga/marieta/abella/escarabat/...?
- Quantes antenes té una formiga/marieta/abella/escarabat/...?
- On viu el pugó?
- Per què cuida els pugons la formiga?
- Què menja la marieta?
- Com està la flor al principi del conte? I al final?
- Quins insectes ajuden a la flor?
- Qui surt de sota terra?
- Com es deia l'insecte que sortia d'una bola?
- En què es converteix l'eruga?
- ...

4. Fitxa d'avaluació de l'activitat

Un cop finalitzada l'activitat és important que dediqueu uns minuts a omplir el següent qüestionari. Les respostes a les preguntes que us plantegem ens serveixen a nosaltres i també a vosaltres per saber com ha funcionat l'activitat i el profit que n'heu tret. Tot plegat ens permetrà introduir-hi millores i adaptar-la millor a les vostres necessitats.

Nom de l'escola:

Població:.....

Comarca:.....

Nom del mestre/a:.....

Data de participació a l'activitat:.....

a) L'explicació que el dossier fa de l'activitat és:

- Suficient i clara
- Millorable
- Insuficient i confusa

b) La dinàmica de l'espectacle és:

- Clara, àgil i de fàcil comprensió
- Millorable
- Confusa, poc àgil i de difícil comprensió

c) Heu tingut algun problema relacionat amb el funcionament de l'espectacle?

- Sí
- No

Si la resposta és afirmativa, digueu quin ha estat el problema:

.....
.....
.....

d) Respecte al nivell i l'edat dels alumnes, heu trobat els continguts i la metodologia:

- Adequats
- Insuficients
- Excessius

e) Pel que fa als continguts de l'activitat:

- Quins s'havien treballat prèviament?

.....
.....
.....

- Quins penseu continuar treballant?

.....
.....
.....

- Creieu que l'activitat s'adapta al currículum tal com es reflecteix en aquest dossier?

Objectius Molt A mitges Poc Gens

Competències Molt A mitges Poc Gens

Continguts Molt A mitges Poc Gens

f) Respecte a la dinàmica i la participació del grup:

• Quin ha estat el seu nivell d'implicació?

- L'habitual
- Més que de costum
- Menys que de costum

• Com creieu que ha estat la reacció del grup?

- Bona
- Molt bona
- Pobra

• L'interès i la motivació ha estat:

- Constant durant tota l'activitat
- Més al principi, però ha anat decaient
- Només n'hi ha hagut en algun moment: (quin?)

g) Havíeu treballat prèviament a l'escola el tema del món dels insectes?

- Sí
- No

Si la resposta és afirmativa, indiqueu breument què havíeu fet:

.....

.....

.....

h) Qualifiqueu globalment l'activitat de l'1 al 10 (entenem 1 la pitjor puntuació i 10 la millor):

i) Observacions i suggeriments:

.....

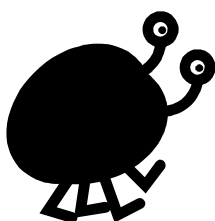
.....

.....

.....

.....

.....

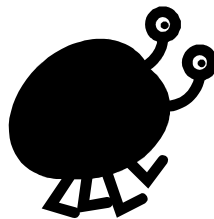
5. Recursos bibliogràfics i a internet

Recursos bibliogràfics

- Guia dels insectes dels Països Catalans/1. Juli Pujalde; Victor Sarto. Ed. Kapel SA. 1986
- Guia dels insectes dels Països Catalans/2. Juli Pujalde; Victor Sarto. Ed. Kapel SA. 1986
- Història Natural dels Països Catalans. Invertebrats no artròpodes. Dd.aa. Ed. Enciclopèdia Catalana SA. 1991
- Història Natural dels Països Catalans. Invertebrats artròpodes I. Dd.aa. Ed. Enciclopèdia Catalana SA. 1991
- Història Natural dels Països Catalans. Invertebrats artròpodes II. Dd.aa. Ed. Enciclopèdia Catalana SA. 1991
- Guía de campo de los animales silvestres. Michael Chinery. Ed. Blume SA. 1988

A internet

- <http://www.xtec.cat/~aardriu/papallones/explicaciopapallones.htm>
- <http://www.xtec.cat/~fturmo/d108/insectes/insectes.htm>
- http://webquest.xtec.cat/httpdocs/insectos/insectes_planes_alumnes.html
- <http://www.xtec.cat/~ccosta25/insectes.htm>
- <http://educacioinfantil2010.blogspot.com.es/2012/03/els-insectes.html>

Dades de contractació

Artristras Teatre

Tel. 609 684 669

artristras@artristras.com

www.artristras.com

Ambidees. Solucions ambientals

Tel. 667 05 77 95

info@ambidees.cat

www.ambidees.cat

Artristras Teatre

Tel. 609 684 669

artristras@artristras.com

www.artristras.com